

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2705/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 21.K.704.263/2023/8. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] A magánszemély indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz jogi képviselője (dr. Farkas György Tamás ügyvéd) útján. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Fővárosi Törvényszék 21.K.704.263/2023/8. számú ítélete megsemmisítését kérte, mert álláspontja szerint az sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, R) cikk (2) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1)-(3) bekezdéseit, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az alkotmányjogi panaszra okot adó ügy lényege az alábbiak szerint foglalható össze.
- [2] 1. Az indítványozó adásvétel útján szerzett ingatlan tulajdont olyan módon, hogy az indítványozó volt házastársával a tulajdon szerzéssel megegyező napon házastársi vagyonukat megosztó szerződést kötöttek, amelyben megállapodtak, hogy a vételárat az indítványozó házastársa fogja teljesíteni. A volt házastársak arról is nyilatkoztak, hogy az ingatlan megszerzése a házastársi vagyontársaság megszűntetéséből származik. Ezt követően az indítványozó az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja alapján kérte a házastársi vagyontársaság megszűntetéséből származó vagyonszerzésre vonatkozó illetékmentesség alkalmazását ügyében. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) 2814691428 iktatószámú fizetési meghagyásában az Itv. 102. § (1) bekezdés e) pontjára, a 18. § (1) bekezdésére, valamint a 19. § (1) bekezdésére hivatkozással az

általános, vagyis a 4%-os illetékkulcs alkalmazásával vagyonátruházási illeték megfizetésére kötelezte az indítványozót. Az elsőfokú adóhatóság indokolásában megállapította, hogy az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja szerinti illetékmentesség akkor alkalmazható, ha a vagyonszerző az illetékkiszabás alapjául szolgáló ingatlan tulajdonjogát a volt házastársától szerzi meg házastársi vagyonközösség megszűntetése jogcímen. Jelen esetben az indítványozó nem volt házastársától, hanem egy harmadik személytől, az eladótól szerezte meg, adásvétel jogcímen az ingatlant, ezért az illetékmentességre vonatkozó szabály alkalmazására nem volt lehetőség.

- [3] Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (a továbbiakban: másodfokú adóhatóság) 1730544374 iktatószámú határozatában helybenhagyta az elsőfokú adóhatóság által kibocsátott fizetési meghagyásban foglaltakat. Az elsőfokú adóhatósággal egyezően állapította meg, hogy az ügyben az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja szerinti illetékmentesség nem alkalmazható, a vagyonmozgásra ugyanis nem a volt házastársak között került sor, kifejezetten a házastársi vagyonközösség megszűntetése során.
- [4] Az indítványozó ezt követően bírósághoz fordult, a Fővárosi Törvényszék 21.K.704.263/2023/8. számú ítéletével a keresetet elutasította. A Fővárosi Törvényszék alapvetően az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja által felállított feltételek (követelmények) meglétét vizsgálta, amelyen keresztül jutott el annak megállapításáig, hogy a másodfokú adóhatóság nem sértette meg ezen rendelkezést. A törvényszék indokolása szerint a vagyonszerzési illeték kiszabása tükrében a házastársi vagyonközösség megosztása és az ingatlan adásvétele két külön álló aktus, míg az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja szerinti követelmény az, hogy ennek egy aktusban kell bekövetkeznie. Vagyis az Itv. szerinti mentességről szóló szabály arra az esetre szól, ha a felek egymástól, a házastársi vagyonközösség megszűntetéséből közvetlenül eredően szereznek vagyontárgyat. Jelen esetben — ezzel ellentétben — az indítványozó nem a volt házastársától szerezte meg az ingatlant, annak tulajdonjogával ugyanis a volt házastárs nem rendelkezett és az nem is képezte a volt házastársak vagyonközösségének részét. Önmagában az a tény, hogy az ingatlan vételára a házastársi vagyonközösség megszűntetéséből származik, nem feltétele az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontjában foglalt illetékmentesség alkalmazásának.
- [5] 2. Indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és benyújtott alkotmányjogi panaszában az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék 21.K.704.263/2023/8. számú ítélete vizsgálatát és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a bírói döntés azért ellentétes az Alaptörvénnyel, mert önkényes jogértelmezésen alapul, vagyis az eljáró bíróság az Itv. szóban forgó 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja alkalmazása során a jogszabályban nem szereplő, plusz feltételt támasztott az illetékmentesség értelemezése és az ügyben való alkalmazása során. Az

indítvány érvelése szerint az Itv. adott rendelkezéséből sem nyelvtani, sem teleologikus, sem pedig logikai jogértelmezés alapján sem következik, hogy illetékmentességre csak akkor kerülhet sor, ha az érintett vagyontárgy a volt házastárstól származik. Az indítványozó által megkötött jogügylet megfelel az Itv.-ben támasztott követelményeknek, hiszen a házastársi vagyontársaság megszűntetéséből származott a vagyontárgy vételára. Az a bírói jogértelmezés, amely feltételként követeli meg, hogy a vagyontárgy a volt házastárstól származzon önkényes és így az Alaptörvény XXVIII. cikkébe és 28. cikkébe együttesen ütközik. Ezen a ponton az indítvány megemlíti még, hogy ugyanezen okból a bírói döntés azt Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésébe, R) cikk (2) bekezdésébe, valamint az adóhatóság jogértelmezése az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésébe is ütközik.

- [6] Az indítvány szerint a Fővárosi Törvényszék döntése az Alaptörvény XV. cikk (1)-(3) bekezdéseivel is ellentétes, ugyanis megkülönböztette a volt házastársakat, amíg ugyanis a férjet a házastársi vagyontársaság megosztása során illetékmentességben részesítette, addig a feleségre nézve illetékfizetési kötelezettséget írt elő.
- [7] Végül az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tulajdonhoz való joga azért sérült, mert az állam úgy vetett ki illetéket, hogy annak nem volt jogalapja. Ezáltal önkényesen vonta el az indítványozó vagyonának egy részét.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [9] 3.1. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt határidőn belül, vagyis az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint nyújtották be, ugyanis az indítványozó jogi képviselője a sérelmezett döntést 2024. április 25-én vette át, míg alkotmányjogi panaszát 2024. június 24-én terjesztette elő. A jogi képviselő a főtitkári hiánypótlási felhívást 2024. augusztus 12-én vette kézhez, válaszát szintén határidőben, vagyis 2024. szeptember 11-én küldte meg.
- [10] Az illetékmentesség tárgyában született ítélet az ügy érdemében hozott döntés; az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, az eljárásban felperesként vett részt, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, törvényi feltétele, hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik

{lásd legutóbb például: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [15]}. Jelen ügyben az indítványozó a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem erre hivatkozott. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá az Alaptörvény Alapvetés című részében található R) cikk (2) bekezdésére – mivel ez nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot – egyáltalán nem alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [16]}. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése szintén nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának, így arra sem alapozható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3075/2024. (II. 23.) AB végzés, Indokolás [26]}. Az Alaptörvény 28. cikkének címzettjei a bíróságok, és tartalmilag ez a cikk a jogszabály-értelmezés alapjait fekteti le {lásd például: 3159/2020. (V. 21.) AB végzés, Indokolás [17]; 3150/2020. (V. 15.) AB végzés, Indokolás [19] 3052/2025. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [41]; 3356/2024. (X. 8.) AB határozat, Indokolás [41]}.

- [12] Az alkotmányjogi panasz ezért ezekben az elemeiben nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja törvényi követelményét, így nincs lehetőség érdemi vizsgálat lefolytatására.
- [13] 3.3. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek az alábbiak szerint csak részben eleget tesz: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait (az indítványozó úgy véli, hogy az ügyében eljár bíróság az illetékmentességre vonatkozó jogszabályi rendelkezést önkényesen, vagyis *contra legem* értelmezte); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést (a Fővárosi Törvényszék 21.K.704.263/2023/8. számú ítélete); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat.
- [14] Fentiekén túl az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)-(3) bekezdéseinek, valamint XXIV. cikk (1) bekezdéseinek sérelmét is állította. Ezen alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben a bíróság *contra legem* jogértelemezésére hivatkozott, hivatkozása szerint áttételesen ez okozta a még felsorolt alapjogok sérelmét is. Arra azonban nem tért ki az indítvány, hogy az indítványozó illetékmentességéről született, azt törvényességi szempontból vizsgáló bírói döntés miért és mennyiben sérti a felsorolt alaptörvényi rendelkezéseket. Ezért az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Így a benyújtott panasz ebben a tekintetben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában előírt feltételnek.

- [15] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII cikk (1) bekezdésére alapított indítványi elem megfelel a határozott kérelemmel szemben támasztott követelményeknek.
- [16] 3.4. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. Ezek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított panaszelem érdemi vizsgálatához az szükséges tehát, hogy az előbbi két feltétel közül legalább az egyik teljesüljön.
- [17] 3.4.1. Az első, vagyis az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés léteével összefüggésben az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [18] Az Alkotmánybíróság már kidolgozta az alkotmányjogi értelemben vett *contra legem*, és/vagy önkényes bírói döntés megállapításának eseteit, amelyet dogmatikailag az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* bírósági eljáráshoz való joggal kötött össze a következők szerint. Az Alkotmánybíróság 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában foglaltak értelmében a bírói döntés akkor *contra legem* – és egyben *contra constitutionem* –, amennyiben: 1. az eljáró bíróság ítéletének indokolásában nem tartalmazott arra vonatkozó érvelést, hogy miért hagyta figyelmen kívül az adott jogkérdésre irányadó hatályos jogszabályi rendelkezéseket; 2. nem vette figyelembe az ügyre irányadó jogi normákat; 3. olyan bírósági gyakorlatra alapozva hozta meg döntését, amelynek alapjául szolgáló normát a jogalkotó már hatályon kívül helyezett. Összefoglalva: „A bírói függetlenségnek nem korlátja, sokkal inkább biztosítéka a törvényeknek való alávetettség: a bírónak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségtől a bíróság eloldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” {Indokolás [23], [28]–[29]; lásd még: 23/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [28]}
- [19] Jelen alkotmányjogi panasz ezekhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolta volna.
- [20] 3.4.2. Ezt követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy ebben az ügyben felmerül-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kétélye.
- [21] Az Alkotmánybíróság először utal arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz eljárás keretében a bírói döntések alkotmányossági szempontú felülvizsgálatra van

hatásköre. A bírósági döntések és az alkalmazott jogszabályi rendelkezések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető a további jogorvoslattel nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálati eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvény és az abban biztosított jogok védelmére hivatott {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja a döntés irányát, a bizonyítékok körét, nem bírálja felül a bírói mérlegelést és értékelést {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3300/2018. (X. 1.) AB végzés, Indokolás [13]; 3369/2018. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [11]; 3448/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [12]; 3367/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indokolás [22]; 3362/2024. (X. 8.) AB végzés, Indokolás [16]}.

- [22] Jelen ügyben a törvény figyelmen kívül hagyásában azonosítható jogalkalmazói önkény nem áll fenn (vö.: a 3.4.1. pontban foglaltakkal). Az ügyben eljáró Fővárosi Törvényszék nem hagyta figyelmen kívül az ügy tárgyára irányadó jogszabályi rendelkezéseket, döntését, ítéletének indokolása szerint az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zc) alpontja és 25. § (1) bekezdése együttes értelmezése alapján hozta meg. Az indítványozó illetékmentességéről szóló hatósági döntések bírói felülvizsgálata során alapvetően az Itv. 26. § (1) bekezdés z) pont zb) és zc) alpontjaiban foglalt szabályok összevetéséből indult ki. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy önmagában az, hogy az indítványozó a számára hátrányos, de az egyébként részletesen és kimerítően megindokolt, a vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazásával hozott bírói döntés érvelését tévesnek, hibásnak, sérelmesnek, a saját álláspontjával ellentétesnek tartja és vitatja, nem alkotmányossági kérdés, és nem ad alapot a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének a megállapítására {lásd hasonlóan például: 3382/2024. (X. 18.) AB végzés, Indokolás [34]}.
- [23] Összefoglalva: az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapított eleme nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt alternatív feltételeknek. Az indítványozó valójában a kúriai jogértelmezés felülvizsgálatát kérte, amelyre az Alkotmánybíróság nincs felhatalmazva.
- [24] 4. Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg a befogadhatóság feltételeinek, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján tanácsban eljárva az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja, 29. §-a, 52. § (1b) bekezdés e) pontja, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2025. június 17.

Dr. Patyi András s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Lomnici Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró